

התבואה שליש [שהוא השיעור הקובע לענין מעשר] –

אדם צובה], שכבשה דוד והוסיפה על ארץ ישראל.

וחזר ומכרה לו הישראל לגוי **משהביאה שליש**, הרי זו השדה **חייבת במעשר** [אם נתמרחק ביד ישראל, שחזרה ומכרה הגוי לישראל קודם מירוח], היות **שכבר נתחייבה** השדה במעשר, כשהביאה שליש ביד ישראל.⁽¹⁹⁾

וקסבר התנא של הברייתא: **"כיבוש יחיד"**, ככיבושה של סוריא שכבשה דוד, ולא היו כל ישראל ביחד כדרך שהיו בכיבוש יהושע, שהיו כולם וכבשוה לצורך כל ישראל קודם חלוקה, ואילו דוד לא כבש אותה אלא לצורכו –

הרי משמע: אם **נתחייבה** השדה ביד ישראל, **אין** אכן חייבת היא במעשר אף שנמכרה אחר כך לגוי!

כיבוש כעין זה **לא שמייה כיבוש** מן התורה.⁽²⁰⁾

הא אם **לא נתחייבה** השדה במעשר ביד ישראל, אלא היתה השדה של הגוי בשעת הבאת שליש, **לא** תתחייב השדה במעשר, [ואפילו אם בשעת מירוח היתה של ישראל, שחזר ולקחה מן הגוי].

ולכן, אף שחכמים חייבו שם במעשר, מכל מקום לא חייבו אלא בשדה של ישראל, ולא בשדה של גוי.

הרי למדנו שיש קנין לגוי בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר; ותיקשי לרבה שאינו סובר כן!?

תא שמע שיש קנין לגוי בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר:

ומשנינן: **הכא במאי עסקינן: במוריא** [היא

ישראל וגוי שלקחו שדה בשותפות.

כל פרי שגדל באותה שדה, **טבל וחולין** מ-ב מעורבין זה בזה,⁽¹⁾ שהרי כל פרי ופרי מעורב בו חלקו של הגוי הפטור מן המעשר,

נתחייבה במעשר היות ובשעת הבאת שליש היתה ביד ישראל.

דהוא משום ד"כי שקיל ליה גוי, הפקר בטעות הוא, ואינו הפקר", וראה מה שכתב בזה ב"קהלות יעקב" סימן לג אות ב.

20. נתבאר על פי רש"י כאן, ולעיל ח ב ד"ה כיבוש יחיד; וראה מה שנתבאר בהערות שם, ותלמד לכאן.

19. הקשה המהרש"א: למה לו לתנא לומר, שהיתה זרועה ביד הגוי והביאה שליש ביד ישראל, ושוב חזר ומכרה לגוי, לא היה לו לומר אלא שדה שהביאה שליש ביד ישראל וחזר ומכרה לגוי הרי היא חייבת במעשר שכבר נתחייבה! ? וראה מה שיישב.

1. כתב רש"י: "אין לך כל חיטה וחיטה שאין חציה טבל וחציה חולין, שחלק הגוי פטור; ואף לאחר שחלקו התבואה, הלוקח מן הגוי צריך לעשר; וישראל צריך לעשר את שלו מיניה וביה, ולא ממנו על טבל גמור, ולא מטבל גמור עליו, מפני שמפריש מן הפטור על החיוב [כשמפריש

והרש"ש כתב, דחידוש בא התנא להשמיענו: אף על פי שלא גדל כל השליש ביד ישראל, שהרי מתחילה של גוי היתה, מכל מקום